

L'art de fer petons

Cada gest té el seu propi llenguatge: un petó a la mà pot indicar submissió, mentre que a la galta expressa familiaritat

SELENA SORO Barcelona | Actualitzada el 22/03/2014 00:00

El poeta Alfred de Musset deia que el petó era l'únic idioma universal. Però s'equivocava. El 1979, durant la celebració dels 30 anys de la República Democràtica Alemanya, a Berlín, s'hi va fer una fotografia que va donar la volta al món. Era l'efusiu petó als llavis entre el líder comunista Erich Honecker, d'Alemanya Oriental, i Leonid Brejnev, de la Unió Soviètica. Només dos dirigents comunistes podrien haver-se besat així sense que mig món ho veiés estrany: el petó als llavis era una mostra d'afecte habitual de fraternitat a l'URSS, tot i que és un costum que ha anat desapareixent amb l'occidentalització. Lluny de ser un idioma universal, els petons també tenen el seu propi llenguatge i finalitat.

“Un petó pot ser una expressió de desig, d'insinuació, de passió i de luxúria, però també un acte de respecte, d'acatament, de submissió o de veneració religiosa. Fins i tot pot ser icona de la traïció, herència de Judes Iscariot”, explica Carles Cortina, expert en protocol i secretari de l'Associació Catalana de Protocol i Relacions Institucionals (ACPRI). També a l'hora de conèixer algú cada regió del món té la seva manera de petonejar. “En general, a Europa l'encaixada de mans és la fórmula habitual de salutació, tot i que en l'àmbit familiar i privat hi pot haver intercanvi de petons”, explica Cortina. A Rússia són habituals els tres petons, i en algunes zones se'n fan fins i tot sis, sense oblidar els petons als llavis com el de

Honecker i Brejnev i, més recentment, els de Ksenia Rijova i Iulia Guixtxina, dues medallistes d'or als Mundials d'atletisme de Moscou 2013 que van fer-se un petó que molts mitjans occidentals van interpretar com una forma de protesta contra les lleis homòfobes de Putin, cosa que elles van afanyar-se a desmentir.

Als seus peus, senyora

A Polònia també es fan tres petons, tot i que, segons Cortina, “és força habitual que els homes facin el besamans en el moment de conèixer una dona”. A Bèlgica, Holanda i Suïssa hi ha regions on també es fan tres petons, ordenats per dreta, esquerra i dreta. A França els tres petons es fan també entre els homes. A Àustria, afegeix l'expert, és freqüent el besamans amb expressions com “Li beso la mà” o “Als seus peus”, com a resultat de l'empremta imperial de la família dels Habsburg.

L'ordre dels petons

A l'Estat, el protocol diu que els homes es donen la mà i que les dones es fan dos petons, tot i que és molt habitual que els homes també els facin dos petons a elles. A les Canàries, d'altra banda, és bastant normal fer un únic petó. A Itàlia i Hongria també es fan dos petons, però amb la diferència de l'ordre: primer a l'esquerra i després a la dreta, a diferència de com es fa a casa nostra, on primer oferim la galta dreta i després l'esquerra.

Més enllà d'Europa, els costums són ben diversos. Al nord de l'Àfrica hi ha zones on es fan quatre petons, encara que el més habitual són tres. A l'Amèrica Llatina el més habitual és un petó a la galta entre coneguts i familiars, encara que sovint es fa una encaixada de mans, sobretot en el cas dels homes. Al Brasil hi ha regions on es fan tres petons. Al Panamà els homes amb les dones únicament s'intercanvien una salutació. A les ciutats grans de l'Argentina els homes es poden fer un petó a la galta, però no a les ciutats petites, on el més normal és una encaixada de mans. “Tampoc podem oblidar-nos del cas dels esquimals i d'Oceania, on el petó consisteix en el frec a frec dels nassos”, continua Cortina. Al Japó no hi ha contacte corporal i la salutació consisteix en un acotament de cap més o menys pronunciat segons el grau de respecte. Al Canadà tampoc són gaire proclius al contacte físic i simplement se saluden verbalment. A l'Índia la salutació es fa amb les mans juntes, com en senyal de pregària, a l'altura del pit. Als països islàmics no està ben vist el contacte entre homes i dones i la salutació queda restringida amb un *salam aleikum* (“la pau sigui amb tu”), o bé l'encaixada de mans entre els homes i, posteriorment, s'acosta la mà donada fins al cor.

Carles Cortina diu, en conclusió: “Ens trobem que als països anglosaxons les salutacions són més distants, menys efusives i sense gaires petons. Als països llatins potser mesuren i prodiguen més el petó en el cas de l'entorn familiar o d'un

grau elevat de confiança o de relació, mentre que en països eslaus com Rússia trobem els casos de més generositat petonera”.

Els petons de Hillary Clinton

Segons explica l'expert, en l'àmbit oficial i en la relació dels governants sovint hi ha singularitats i paradoxes curioses, com el cas de Hillary Clinton, que, “procedint dels Estats Units, on és molt estrany fer-se un petó, fins i tot entre amigues, i simplement es donen la mà, s'avança als seus homòlegs amb un petó”. Per Cortina, en aquest cas “el petó és un instrument de proximitat, de trencament de convencionalismes i de seducció carismàtica”. En els últims deu anys, de fet, el petó entre mandataris masculins i femenins és cada vegada més habitual. “No sé si serveix per a la cohesió o per a la distensió, però sí que és cert que és una eina eficaç per a la comunicació i per a la translació d'una convivència harmònica entre països”, reflexiona l'expert.

Tot i això, recorda com la cancellera Angela Merkel va haver de marcar distàncies amb el president Nicolas Sarkozy per les mostres excessivament afectuoses que li dispensava. “Era molt petoner i molt afectuós amb els braços. Una cosa és una salutació, i l'altra és posar el braç a sobre de l'espatlla, que, a part de ser protocol·làriament incorrecte, perquè aquella persona representa tot un estat, és a la vegada un gest paternalista que posa en dependència simbòlica la persona sobre qui posen el braç”, recalca l'expert. D'altra banda, afegeix: “S'ha de tenir en compte que en la salutació entre homes i dones la iniciativa sempre pertoca a la dona. I, per exemple, únicament es dona la mà si ella en fa el gest. I amb la manera com dona la mà (horitzontal o vertical) també s'ha d'interpretar si accepta o no el besamans, per exemple”, conclou Cortina.

El vídeo dels petons i la viralitat

Amb 66 milions de visualitzacions, el vídeo amb el primer petó entre una vintena de desconeguts s'ha convertit en un dels virals amb més ressò de l'any, tot i descobrir-se que es tractava d'un anunci de roba, interpretat per professionals acostumats a actuar en públic. Entre ells hi havia les models Natalia Bonifacci, Ingrid Schram i Langley Fox; músics com Z Berg, Justin Kennedy i Soko -que també canta la cançó que acompanya l'anunci-, i actors com Karim Saleh, Matthew Carey i Jill Larson. L'opinadora Amanda Hess escrivia a la revista *Slate*: “Aposto que si Piliieva [la directora de l'anunci] hagués gravat el vídeo amb un càsting més divers de desconeguts, el resultat hauria estat més inquietantment còmic que no inquisitivament romàntic. També hauria estat més interessant, encara que definitivament menys viral”.

Segons Hess, el vídeo pregonava la fantasia que la bellesa pot sorgir entre una connexió inesperada entre dues persones triades a l'atzar, però que el que realment mostra és la bellesa de models petonejant-se. “Dubto que tots aquests milions d'usuaris que han vist el vídeo haguessin corregut a compartir-lo si els dos desconeguts petonejant-se haguessin sigut menys prims, menys estilosos i menys encantadors i anessin sense la manicura feta”, conclouïa Amanda Hess.

De fet, entre les múltiples rèpliques que van sortir al vídeo original -com ara *El meu primer iogurt* o *El meu pitjor petó* - n'hi ha una que sí que fa petonejar-se 28 persones desconegudes i completament normals. El resultat és bastant menys adorable -però més real- i, de fet, les 322.000 visites que té són encara lluny de les 66.016.162 de l'original, *First kiss*.

EL BITLLET: Un còctel antidepressiu

Per la Dra. Emma Ribas Rabert, psicòloga especialitzada en psicoteràpia

Fer-se petons és un antidepressiu natural: proporciona una gran sensació de benestar i ajuda a anivellar els nivells d'estrès. Quan et fas un petó envies una senyal al cervell, concretament a l'amígdala, que s'encarrega de controlar les emocions. S'alliberen grans quantitats de dopamina, que funciona com una amfetamina natural i ens fa sentir eufòrics. La glàndula pituïtària, d'altra banda, ens fa alliberar oxitocina –o hormona de l'amor–, que és la que ens fa sentir-nos enamorats i que reforça el vincle afectiu amb la persona a qui besem. En definitiva: entre la dopamina, l'oxcitocina i les endorfines els petons es converteixen en un perfecte còctel antidepressiu. Per això mateix, els petons són tan importants en una relació de parella. Encara que haguem discutit, per exemple, és important no anar a dormir sense fer el petó de bona nit o marxar a treballar sense acomiadar-se amb un petó. Sempre que no hi hagi hagut un maltractament esclat. Però fer-se un petó després d'haver discutit sobre els fills o sobre a qui toca llençar les escombreries és una manera de dir: “Per sobre de la discussió, t'estimo. Per sobre de tot, t'estimo”